

Голова секції - О.І. Драган, д-р екон. наук, професор
Секретар секції - Я.І. Юрик, канд. екон. наук, доцент

Ауд. В-205

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

Ю.М. Гришок

Національний університет харчових технологій

Формування новітніх гендерних тенденцій в публічній політиці обумовлено розвитком процесів демократизації суспільства. Діюче виборче законодавство відповідно до конституційного принципу гендерної рівності декларує відсутність будь-яких дискримінаційних обмежень щодо жінок та чоловіків як суб'єктів виборчого процесу. Однак Верховна Рада України вісім скликань поспіль за гендерним розподілом є, фактично, уповноваженим органом чоловічої частини населення, що автоматично екстраполюється на статевий склад її структурних підрозділів – комітетів і політичних фракцій, наділених правом законодавчої ініціативи.

Найбільш вдалою за всю історію незалежності України для жінок-політиків була виборча кампанія 2012 року, коли число отриманих ними місць у законодавчому органі влади сягнула 43, з яких 4 – на посадах голів парламентських комітетів, а відсоткова репрезентативність у депутатському корпусі – 9,7%. Проте цей відсоток і нині майже втричі менший 30%-ї «критичної маси» жінок-лідерів, що здатна реально впливати на громадсько-політичне життя і політичну культуру, як того вимагають Цілі розвитку тисячоліття України [1] і як це можна спостерігати на прикладі парламентів економічно розвинених європейських країн з жіночим контингентом на рівні (досліджено автором за даними офіційних сайтів відповідних держав): 45% (Швеція), 42% (Фінляндія), 39% (Бельгія, Данія), 38% (Нідерланди), 36% (Німеччина), 35% (Іспанія), 32% (Австрія) і 31% (Італія) в 2014 році. При цьому гендерний парламентський паритет (50% на 50%) зафіксовано в Андоррі. На сьогодні все більше жінок очолюють національні парламенти країн-членів, як то в Австрії, Болгарії, Італії, Латвії, Литві, Нідерландах, Португалії, Російській Федерації та Сербії [2].

Незважаючи на той факт, що представниці слабкої статі частіше, у порівнянні з чоловіками, використовують своє активне виборче право (право голосу на виборах), а їх чисельність у складі населення України працездатного віку превалює, жінки повільно залучаються до політичної еліти, долаючи довгий шлях співпраці із неурядовими організаціями і благодійними фондами. Натомість чоловіки, маючи кращу фінансову та електоральну підтримку, скоріше адаптуються в політиці через активну діяльність політичних партій.

Уряд України донині залишається індиферентним в питаннях маніпуляції заходами «позитивної дискримінації» через гендерне квотування політичних партій та/або партійних списків на загальнонаціональних і регіональних виборах,

законодавчого резервування «жіночих» місць у посадовому складі державних структур, що практикується у понад 100 країнах світу в різних варіаціях стосовно цифрового виразу «ідеалу паритетності» (відсоткових пропорцій між чоловіками та жінками), запровадження санкцій за його недотримання і фінансових компенсацій у протилежному випадку.

Недостатня концентрація жінок у вищих ешелонах влади, породжена патріархальним типом менеджменту як державотворчою традицією України, суперечить принципам гендерно-паритетної демократії, порушує особисті інтереси більшості електорату, який не менше, ніж на 50% формується з жінок-виборців, і знижує ефективність будь-яких суспільних модифікацій в рамках чоловічої абсолютизації владних повноважень. За результатами міжнародних спостережень [3, с. 5] в країнах, де жінки мають високе представництво у виборчих органах, спостерігається значно вищий рівень освіти, тривалості життя і грошового достатку на одного члена родини. Ігнорування наявних гендерних диспропорцій в системі державного управління і на ринку праці України загалом може призвести до подальшого загострення гендерних проблем, пов'язаних з розподілом трудових доходів населення, розмір яких перебуває у прямо пропорційній залежності як від престижності посади (місця у посадовій ієрархії), так і від її галузевої причетності до «жіночих» (менш оплачуваних) і «чоловічих» (більш зарплатоємних) сфер діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цілі Розвитку Тисячоліття : Україна 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine2015.org.ua/>. – Назва з екрана.
2. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Проект стратегії «Збільшення кількості жінок в політиці» [Електронний ресурс] : За підтримки Посольства Королівства Нідерланди, Програма Matra KAP в Україні // ВООГО «Відкрите суспільство». – 2013. – 19 с. – Режим доступу до проекту : <http://www.opensociety-vin.org/>. – Назва з екрана.